

**[Ministeren for offentlige arbejder]**

måneder, i hvilke jeg har skullet bestride mit nuværende embede, har det været mig en forbløffelse at se, hvor mange folketingsmedlemmer der kommer op om sager, der vedrører deres område, og som pludselig har taget en anden stilling end den, de havde, da de oprindeligt stemte for en eller anden vejlov, fordi de er kommet ud for et lokalt pres. Det er jo en gammel erfaring herindefra, og det er vel ikke helt unaturligt. Er der noget, der kan forene folketingsmedlemmer fra de i øvrigt hinanden mest fjerntliggende partier, er det netop, når der kommer sådan et trafikalt spørgsmål op. Da man i sin tid skulle bestemme flyveruten fra Jylland til England, havde vi en valgkamp her i landet, og da oplevede man, at visse partiers ordførere i Vejle amt stod og anbefalede, at ruten skulle udgå fra Billund. Samme aften stod kolleger fra det samme parti under valgkampen i Århus amt og sagde, at den skulle udgå fra Tirstrup. Det er altså en gammel erfaring, at her stikker lokalpatriotismen meget højt op, og jeg tror nok, det er det samlede folketingspligt at passe på ikke at prioritere for meget efter denne lokalpatriotisme. Det er vor opgave her at anlægge – hvad skal vi sige? – fugleøjeperspektivet, se tingene i en samlet plan, og det er altså ud fra den betragtning, at vi har prioriteret den banestrækning, som er på bordet i dag, højere end de andre, som jeg til fru Margrete Auken altså har sagt at vi meget gerne vil komme med snarest muligt, og som jeg i udvalget vil redegøre nøjere for.

(Kort bemærkning).

**Knud Lind (FP):**

Jeg synes blot, inden man fortæber sig i fremmedord m.v. som den regularitet eller præcision i DSB, som ministeren taler om, at det skal slås fast, at den er forbedret på en for vor tids fartglæde såre mærkværdig måde. For det reelle inden for DSB er, at man ikke kunne eller ville overholde den bestående fartplan eller køreplan. Da man ikke ville eller kunne gøre det, og da man ikke ville køre stærkere, sagde man til sig selv: så forlænger vi rejsetiden, og så skulle vi jo nok kunne overholde det. Det er det, der reelt er sket også på den strækning, vi taler om.

Man kunne tro, at jeg plejede mine særinteresser for så vidt angår den regularitet, der kommer på denne strækning, men det gør

jeg ikke, idet jeg selv ikke er særlig præcis, og derfor passede det mig udmærket, at de tog var en tyve minutter til en halv time forsinket, så kunne jeg altid ringe hjemmefra, og når de var forsinket, så var jeg egentlig talt også forsinket, og derfor gik det godt.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Afstemning*

Lovforslagets overgang til anden behandling  
vedtoges uden afstemning.

**Første næstformand (Knud Østergaard).**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 30:**

*Forslag til folketingsbeslutning om kystsikring.*

Af Bilgrav-Nielsen (RV) m.fl.  
(Fremsat 30/11 82).

Sammen med denne sag foretoges den sidste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

**5) Første behandling af lovforslag nr. L 96:**

*Forslag til lov om finansiering af kystsikring.*

Af Dohrmann (FP) m.fl.  
(Fremsat 17/12 82).

Forslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Ministeren for offentlige arbejder (Arne Mølchior):**

I den sidste halve snes år er der efter grundige overvejelser dels udført en række betydelige dige- og kystsikringsarbejder, dels taget meget væsentlige initiativer til fastlæggelse af retningslinjer for en aktiv og afbalanceret politik for det offentliges medvirken

## [Ministeren for offentlige arbejder]

på dette område med skyldig hensyntagen til de økonomiske muligheder og konsekvenser.

Jeg går ud fra, at forslagsstillerne ikke har til hensigt at skelne mellem dige- og kystsikringsarbejder, selv om der ganske vist er tale om to forskellige love. Det er to sider af samme sag. Jeg skal derfor minde om de love, som folketinget vedtog i 1976 og 1977 om beskyttelse af den sydvestjyske vadehavskyst. Den gamle digelov, helt fra 1874, har ikke på nogen måde hindret gennemførelse af disse særlove og de deri omhandlede foranstaltninger. I penge beløber de sig til ca. 240 mill. kr., anvendt i årene 1977-81. Vi ved, hvad denne indsats betød, da stormfloden kom i november i fjor.

Forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 30 mener, hvis jeg har læst bemærkningerne rigtigt, at staten, amtskommunerne og kommunerne har været tilbageholdende med at engagere sig på grund af de gældende generelle lovbestemmelser.

Sådan forholder det sig nu ikke. Jeg har lige nævnt det kontante eksempel med digelovene fra 1976 og 1977, men jeg kan i øvrigt henvise til det omfattende undersøgelsesarbejde, som statens kystinspektorat har udført i sidste halvdel af 1970erne på strækningen Lodbjerg-Nymindegab, og som forslagsstillerne også omtaler og erkender betydningen af.

Endvidere må jeg minde om den redegørelse for beskyttelse af den jyske vestkyst, som min forgænger, hr. J. K. Hansen, som minister for offentlige arbejder afgav til folketinget den 18. marts 1982. Den foreslog og tilsigtede at få tilslutning til nærmere retningslinjer for statens medvirken ved løsnings af dige- og kystsikringsopgaver. Denne tilslutning er i hvert fald for årene 1982 og 1983 givet, dels ved den bevilling, som finansudvalget tiltrådte den 5. maj 1982, dels ved vedtagelse af finansloven for 1983. Kystsikringsloven fra 1922 har altså ikke været nogen hindring for disse initiativer.

Man kan godt være uenig i de retningslinjer, som redegørelsen fra i foråret lagde op til, men det er at fordunkle den virkelige problemstilling, hvis man tillægger kystsikringsloven fra 1922 nogen betydning i denne forbindelse. Naturligvis kan man have den opfattelse, at der i en lov bør gives regler for, hvornår og hvor staten, amtskommunerne og kommunerne skal deltage i dige- og kystsik-

ringsopgaver, men det er alene et formelt spørgsmål. Det reelle er penge, bevillinger. Til hvilket formål vil de respektive offentlige kasser bidrage, og med hvor meget? Er der bevillingsmæssig hjemmel, kan man agere uden en særlig lov.

Når man gennemførte digelovene alligevel i 1976 og 1977, var der flere årsager dertil. For det første investeringernes størrelse, men også valg af løsning og sikkerhedsniveau var så vigtige spørgsmål, at man fandt, at lovgivning ved den lejlighed var den rette vej.

Nu forekommer det, som om forslagsstillerne har den opfattelse, at en lovgivning i hvert fald delvis kan erstatte aftaler med amtskommuner og kommuner om de enkelte konkrete opgaver, og at sådanne konkrete aftaler skulle kunne føre til uligheder.

Det er rigtigt, at man fra statens side har arbejdet på at skabe et fællesskab mellem stat, amtskommuner og kommuner på dette område. Det er tilstrækkeligt at minde om, at netop digelovene fra midten af 1970erne hviler på sådanne aftaler, og disse aftaler har hele vejen igennem været fornemt ført, når de har skullet aftales, og er derefter udført tilsvarende.

I betragtning af, at alle gennemførte, igangværende og påtænkte foranstaltninger på den jyske vestkyst i de senere år, bortset fra Ringkøbing amtskommune, har kunnet baseres på sådanne aftaler mellem staten, amtskommunerne og kommunerne, må den almindelige opfattelse hos amtskommuner og kommuner åbenbart være den, at de fra statens side indtagne holdninger har været nogenlunde afbalancerede, og at den anvendte samarbejdsform har været acceptabel og hensigtsmæssig.

Jeg skal derfor sammenfatte disse indledende betragtninger derhen, at det forhold, at vi har en digelov så gammel som fra 1874 og en kystsikringslov fra 1922, som angiver regler for, hvorledes grundejere kan tilpligtes at bidrage til anlæg og vedligeholdelse af dige- og kystsikringsværker, ikke på nogen måde har holdt offentlige myndigheder tilbage fra at tage et initiativ til at gennemføre omfattende dige- og kystsikringsarbejder i de senere år.

Man kan mene, at der burde være sket endnu mere, men man kan ikke med nogen ret gøre gældende, at det er den gamle generelle lov, der har været hindringen. Tvært-

[Ministeren for offentlige arbejder]

imod er der i de senere år lagt op til en mere konsekvent politik fra statens side end i de foregående årtier. Det har været udgangspunktet for statens politik, at amtskommuner og kommuner skulle have et økonomisk medansvar og en deraf følgende medindflydelse, og at gensidige aftaler om arten og omfanget af foranstaltningerne og om udgiftsfordelingen skulle være fundamentet for, hvad der skulle ske.

Jeg skal derefter beskæftige mig med de tre punkter i det foreliggende beslutningsfor-slag.

Vedrørende punkt 1 var det et hovedpunkt i den redegørelse, min forgænger forelagde i foråret 1982, at staten ikke skulle engagere sig uden for den jyske vestkyst, medmindre ganske særlige forhold forelå. Jeg er enig med min forgænger i dette hovedsynspunkt. Det følger heraf, at jeg ikke kan gå ind for, at staten – for det må vel være den, der skal gøre det – skal foranstalte en generel kortlægning af situationen for alle landets kyster, således som punkt 1 i forslaget lægger op til.

Helt bortset fra, at jeg altså ikke mener, at staten skal engagere sig økonomisk i dige- og kystsikring ved de indre farvande, finder jeg ikke, at der er behov for at tilvejebringe en samlet oversigt over kystnedbrydningen langs alle danske kyster. Jeg har den generelle opfattelse, at man ikke skal registrere, undersøge og udarbejde oversigter over alt muligt, medmindre der er konkret behov herfor. Tendensen til netop at gøre sådan noget har ført os derhen, at den offentlige administration vokser og vokser. Vi må holde igen med den slags ting.

Jeg må stærkt understrege, at en sådan registreringsopgave, hvis den skal have nogen faglig værdi, kræver ganske betydelig arbejdsindsats af eksperter, og kystinspektora-tet råder ikke over ressourcer hertil. Lad mig bemærke, at der kunne være behov for en undersøgelse af forholdene på den jyske vestkyst fra Lodbjerg til Nørre Lyngby-Lønstrup-området. For denne strækning foreligger ikke et materiale af tilsvarende art som for de andre væsentlige strækninger på Vestkysten, og så snart det er muligt og kystinspektora-tet får arbejdsmæssig kapacitet der-til, vil en behandling af denne strækning bli-ve foretaget.

I punkt 2 ønsker forslagsstillerne sig en fast målsætning for kystsikringen, og målsæt-

ning er jo et modeord og modebegreb, og det er da også rart at have sådan noget, og man skal sætte sine mål højt, men lad os nu passe på ikke at blive for højtravende. Lad os kon-centrere os om realiteterne. Jeg kan jo kon-statere, at også forslagsstillerne er opmærk-somme på, at en sådan målsætning ikke kan formuleres særlig klart eller entydigt. I sam-me omfang som man erkender dette, må man nok også vedgå, at værdien af en sådan mål-sætning udvandes. Man slipper ikke uden om den konkrete stillingtagen sag for sag.

Det følger heraf, at jeg alene kan gå ind for at betragte Vestkysten som statens aktuel-le interesseområde. Det er derfor kun i relati-on til denne, at jeg kommenterer forslagens punkt 2.

I denne henseende vil forslagsstillerne ha-ve fastslået som et princip, at kysttilbage-rykningen skal standses på alle tanger og på andre særlig sårbare steder på den jyske vest-kyst.

Jeg kan ikke gå ind for dette standpunkt. Det er under drøftelse i dette ting i de to fo-regående samlinger konstateret, at der er bred enighed om at aktivere kystsikringsind-satsen på den jyske vestkyst. Den kontante udmøntning af dette er sket ved de bevillin-ger, der er givet for årene 1982 og 1983, men jeg kan ikke påtage mig hverken det tekniske eller det økonomiske ansvar for at sætte sig det mål, som forslaget lægger op til. At tan-gerne foran de tre fjorde bliver mere og mere sårbare, efterhånden som kystprofilen rykker indad, er en selvfølge. Det er selve hoved-problemet. Det er det, som vi søger at mod-virke ved de foranstaltninger, som udføres, men dels er forholdene for tangerne variable, dels er det ikke sikkert, at de tekniske mulig-heder for en total standsning af kysttilbage-rykningen praktisk eksisterer.

Det, vi må gøre, er at sætte ind på de stærkest truede steder, og de kan også nok beslaglægge både de penge og de kræfter, som er til rådighed i den nærmeste fremtid.

I den redegørelse, som min forgænger gav folkettinget i foråret 1982, er der foretaget en gennemgang af forholdene på hovedparten af den jyske vestkyst. Jeg henviser til denne redegørelse og skal her indskrænke mig til at vurdere forslagens målsætning i relation til nogle enkelte strækninger.

Forslaget angiver som nævnt, at man skal sætte sig det mål totalt at standse tilbage-ryk-

[Ministeren for offentlige arbejder]

ningen af tangerne, altså også Limfjordstangerne. Bortset fra, hvad jeg allerede har sagt generelt herom, må jeg sige, at forslagsstillerne tilsyneladende helt ser bort fra den hidtidige lovgivning på dette område. Jeg tænker på Thyborønloven fra 1946 og loven om dens ophævelse fra 1970. Der er her lagt beskyttelsesdæmninger bag tangerne, og man har som mål sat sig en god beskyttelse af Agger og Thyborøn byer. Den mener jeg er tilvejebragt nu. Herefter at erklære, at nu skal den eksisterende kystlinje holdes, forekommer for vidtgående.

Jeg skal ikke komme med flere eksempler, skønt der eksisterer flere, men dette illustrerer, at jeg ikke mener, det er realistisk at sætte sig for bestemte og for bombastiske mål for de aktiviteter, som skal udføres, medmindre målet formuleres meget konkret og meget velbegrundet, og det tror jeg altså ikke man er i stand til.

Jeg tænker på sådanne delmål som effektivt at beskytte byerne på tangerne: Agger, Thyborøn, Torsminde og Hvide Sande. Det er imidlertid unødvendigt at fastslå det i lovsform. Det har været en erklæret politik og en udført praksis i mange år.

Så kommer vi til det tredje og formentlig hovedpunktet i beslutningsforslaget. Det drejer sig om udgiftsfordelingen mellem staten, amtskommuner og kommuner. I forhold til de retningslinjer, som min forgængers redegørelse lagde op til, og som altså er fulgt af folketinget ved de bevillinger, som er givet for 1982 og 1983, er det foreliggende forslag mere vidtgående.

Som bekendt blev udgiftsfordelingen her fastlagt således, at staten skulle afholde halvdelen, mens amtskommuner og kommuner skulle afholde den anden halvdel. Modifikation skulle dog gælde for visse strækninger i Ringkøbing amtskommune og i de situationer, hvor et grundejerbidrag burde præsteres.

Nu foreslår man så, at statens andel skal sættes op til 75 pct. I betragtning af den meget brede tilslutning fra amtskommuner og kommuner, som ligedelingen har fået, må jeg finde den eksisterende ordning særdeles rimelig og velvalgt. Jeg ville også mene, at der ville foreligge en meget betydelig desavouering af de amtsråd og kommunalbestyrelser, og må jeg minde om, at det drejer sig om 4 amter ud over Ringkøbing amt. Det ville være en meget alvorlig desavouering af disse,

som forhandlingsmæssigt har godtaget fordelingsnøglen 50:50, hvis folketinget ville sætte statsandelen op til 75 pct. Jeg må derfor fastholde, at statsandelen i princippet som vedtaget for en række foranstaltninger i 1982 og 1983 skal være 50 pct.

I forslaget hedder det videre, at det siger sig selv, at staten må betale den fulde udgift ved sikring af de af staten ejede kyststrækninger samt særlig udsatte strækninger på den jyske vestkyst.

Hertil må man jo være opmærksom på, at når staten overhovedet foreslås økonomisk engageret på den jyske vestkyst, så er det jo netop, fordi der her er tale om særlig udsatte steder. Det er derfor, vi koncentrerer os her og lader alle de andre ligge. Mange, der beskæftiger sig med kystsikring, vil vide, at der rundt omkring i landet, på Jyllands østside og rundt om på Øernes områder, findes en hel del private kystsikringslav og -foreninger, som betaler ganske væsentlige beløb til sikring af deres kyst – som staten endda opkræver moms på – at de selv afholder denne udgift og ikke henvender sig til os og altså heller ikke har mulighed for ved henvendelse at få tilskud. Så det er da helt oplagt, at den vestjyske kystlinje må betegnes som særlig udsat. Det er derfor, staten her træder til i modsætning til ved alle øvrige danske kyster.

Når det i forslaget anføres som afgørende for betalingsspørgsmålet, om staten er ejer af den pågældende kyststrækning, så må jeg afvise dette. Sagen er jo netop, at staten i en række tilfælde er ejer af kyststrækninger, fordi der har skullet udføres dige- og kystsikringsarbejder. Det gælder Limfjordstangerne, selve stranden foran Torsmindedigerne og området nord for Torsmindetangerne. Men dette er i sig selv ingen begrundelse for, at staten skulle afholde alle udgifter.

Med hensyn til Ringkøbing amt specielt – og det er jo dér, vanskelighederne er tilbage – vil jeg gerne nævne et par tal. I kraft af denne aftale, som eksisterer med 4 andre amter og de dér beroende kommuner, der har kyststrækninger – aftalen om fifty-fifty – opnår strækningerne inden for Ringkøbing amt et statstilskud på ikke under 82 pct. for de arbejder, der er aftalt at skulle udføres i de næste fem år. Det skal hertil også erindres, at i 1982 har staten i Ringkøbing amt på grund af manglende aftaler afholdt 100 pct. Men altså for de arbejder, der skal afholdes de

## [Ministeren for offentlige arbejder]

næste fem år: 82 pct. fra staten, nemlig de 50 pct. for en del af strækningerne og 100 pct. for de områder, som staten ejer.

Da disse arbejder, som der er lagt op til i Ringkøbing amt, i alt omfatter ca. 215 mill. kr., bliver der knap 40 mill. kr. tilbage at betale for Ringkøbing amt og de fem i Ringkøbing amt beliggende berørte kommuner. Det er 20 mill. kr. til Ringkøbing amt at dele over fem år, altså 4 mill. kr. pr. år. De andre knap 20 mill. kr. til de fem kommuner bliver altså, hvis man tager det matematisk – hvad man jo ikke absolut kan gøre, men bare for nemheds skyld – at dele først med 5 til de fem kommuner og så på ny en deling med 5, fordi der er tale om 5 år, og så er vi nede på en størrelsesorden på 800.000 kr. pr. kommune pr. år. Når forslagsstillerne taler om, at kommunernes bidrag til kystsikringen af deres områder skal være symbolsk, så må jeg hævde, at vi her faktisk allerede er ved en mere eller mindre symbolsk betaling.

Som jeg før sagde, mener jeg, at de berørte amter og kommuner skal have medansvar for medindflydelse på de arbejder, der skal udføres. Det ligger ikke sådan, at der er nogle ganske bestemte arbejder, der skal og må udføres – det bestemmer man jo selv – og hvis staten betaler endnu mere, således at der i virkeligheden slet ikke er tale om nogen reel betaling fra de berørte kommuner, ja, så er det altså til enhver tid op til staten, til folketinget, at sige: nu vil vi ikke udføre for 215 mill. kr. i denne periode, nu vil vi kun udføre for 140 mill. kr. Kommunerne og amterne får foruden de udførte arbejder faktisk noget for deres penge, nemlig en indflydelse på, hvad der skal gøres, hvor det skal gøres, og i hvilken prioriteringsorden det skal gøres.

Jeg vil advare imod, at man går længere, for så er det helt givet, at de fire andre amter, der er berørt af den jyske vestkyst, og de kommuner, der befinder sig dér, må erklære sig utilfredse med de aftaler, de er gået ind på under forudsætninger, som så har været delvis falske; så må vi forudse, at alt dette skal tages op igen, og så bliver det udgifter for staten i en størrelsesorden, som jeg ikke mener at statens finanser for tiden kan tillade sig.

Min konklusion er derfor den, at jeg ikke kan anbefale det foreliggende forslag, men det er jo rigtigt, at vi ikke er på plads med aftaler i Ringkøbing amtskommune. Jeg har

længe haft til hensigt endnu en gang at søge sådanne aftaler gennemført, og lykkes det ikke, så kommer regeringen her med et lovforslag, således at vi ikke forsinker de arbejder, der skal tages fat på også inden for Ringkøbing amts område allerede i indeværende samling. Jeg har imidlertid villet afvente de to i dag foreliggende forslagsbehandling, inden jeg for sidste gang henvender mig til Ringkøbing amtskommune.

Jeg skal så gøre et par bemærkninger til lovforslag nr. L 96, som jo omhandler det samme, og jeg vil derfor gå ud fra, at forslagsstillerne i dette tilfælde vil føle, at det, at jeg tager deres forslag i anden omgang og siger mindre om det, ikke er udtryk for en prioritering af, hvad der fortjener mere omtale, men det er faktisk de samme synspunkter, som jeg her har gjort rede for, som – og selvfølgelig i endnu højere grad, fordi fremskridtspartiets forslag er mere omfattende – også gælder dér, og jeg skal derfor henvise til det allerede sagte.

Lovforslagets tekst går ud på, at staten skal betale samtlige offentlige udgifter. Hermed er i virkeligheden ikke sagt andet end noget negativt, nemlig at amtskommuner og kommuner ikke skal betale – det vil de nok opfatte som noget positivt – men der er ikke sagt noget om, hvilke udgifter der skal påhvile det offentlige, for forslaget tager jo ikke stilling til, hvor meget der egentlig skal udføres, og det mener jeg heller ikke det kan, men bare at udstede en blankocheck på den måde tør man vist som regering ikke gå med til. Tænk på, hvilke krav der vil blive stillet fra berørte amter og kommuner, hvis man på forhånd ved, at staten betaler det hele! Så er det menneskeligt naturligt og forståeligt, at kravene vil vokse. Det betyder ikke, at staten så er forpligtet til at honorere kravene, men det vil næsten umuliggøre al forhandling og alt samarbejde om disse ting, hvor vi i øjeblikket er i den vidunderlige situation, at vi med næsten alle berørte amter og kommuner har en vældig god forståelse.

Jeg skal altså minde om, at hvis vi ikke får aftaler, skal vi sige i løbet af de næste 8–10 dage, på plads også med Ringkøbing amtskommune og de fem berørte kommuner, så bebuder jeg altså, at vi må fremsætte et lovforslag, således at de arbejder, som er påtrængende, ikke skal blive forsinket af et manglende bevillingsgrundlag.

**Normann Andersen (S):**

Den sidste bemærkning, trafikministeren fremkom med, håber jeg ikke bliver aktuel. Jeg vil regne med, at man er så fornuftig i Ringkøbing amt, at man går ind på de forhandlinger, der nu engang er tilrettelagt.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 30 mener det radikale venstre, at kystsikringsloven trænger til en revision, og det har nok sin forklaring i, at den nuværende lov stammer tilbage fra 1922. Emnet kystsikring har en vis tilbøjelighed til at være aktuelt hvert år ved efterårstid med de mange storme, og partiets forslag er i øvrigt fremsat på årsdagen for forrige års værste storm, der ødelagde store værdier langs den jyske vestkyst.

Det kan imidlertid næppe skjules, at forslaget økonomiske konsekvenser vil blive ret så vidtgående, og jeg vil ikke på forhånd hverken binde mit parti eller mig selv, men vi vil da se på sagerne i udvalget, når det kommer dertil, og så kan vi senere hen høre, om folketinget er indstillet på at tilvejebringe flere midler til sikring af de danske kyster.

Med disse ord er det så langtfra hensigten totalt at afvise forslaget. Heri er der således peget på ønskværdigheden af at få udarbejdet en sammenlignende vurdering af alle de danske kyster, men det ville i så fald være selve forudsætningen for, at man til enhver tid vil være i stand til at kanalisere midlerne til de kyststrækninger, der er mest udsatte.

I bemærkningerne til forslaget peger det radikale venstre på ønskværdigheden af at gennemføre en ny kystsikringslov til afløsning af den nuværende, men jeg er langtfra sikker på, at det er nødvendigt at gå så vidt som til at lave en ny kystsikringslov. Det nuværende grundlag kan stadig anvendes.

Efter socialdemokratiets opfattelse betyder det, at vi fortsætter den hidtidige praksis med, at staten i samarbejde med amter og kommuner for en 5-årig periode ad gangen fastlægger et årligt aktivitetsniveau, og hvilke kystsikringsarbejder der skal gennemføres. Der er herved dannet den praksis, at staten ved finansloven og igennem aktstykker i folketingets finansudvalg sikrer, at den fornødne bevilling er til stede og kan sættes ind i de områder, hvor behovet er størst. Fastholdes ønsket om en ny kystsikringslov, så vil vi også se på det i udvalget, men vi har bare lidt svært ved at se nødvendigheden heraf.

Jeg forstår udmærket, at forslagsstillerne fremsætter dette beslutningsforslag – nu er det med kystsikringsforslag næsten altid populært, uanset hvem der fremsætter dem – men jeg vil alligevel tillade mig at stille mig, skal vi sige skeptisk til forslaget økonomiske hovedpunkt: at staten i fremtiden skal betale 75 pct. af udgifterne ved kystsikringsarbejdet overalt i landet. Med en sådan formulering af statens kystsikringsopgaver har staten dermed også forpligtet sig til kystsikring i de indre danske farvande. Det kunne jeg egentlig godt se med sympati på; jeg har selv tidligere dokumenteret min personlige interesse i, at staten måske ad åre kunne vurdere mulighederne for kystsikringsarbejdet f.eks. langs Limfjorden. Der er imidlertid tale om bekestelige anlægsarbejder, og desværre må vi konstatere også i den forbindelse, at den beskæftigelsesmæssige effekt af kystsikringsarbejdet ikke er så forfærdelig stor. Ved Vestkysten, selv ved store arbejder, er der en gravemaskine, eventuelt 3 stk. gravkøer, og så er der 7 mand på. Af hensyn til det er der altså ikke så meget beskæftigelse deri, som mange tror.

Medens socialdemokratiet havde regeeringsmagten, søgte vi at skaffe midler til øget kystsikringsarbejde for derigennem at fastholde de værdier, der nu engang var, men vore bestræbelser blev hele tiden standset af økonomiske grunde. Da økonomien både for samfundet og for den enkelte i bred almindelighed ikke er blevet bedre, vil det nok være ønsketænkning at tro, at samfundet kunne påtage sig en dækning på 75 pct. af udgifterne ved at sikre alle danske kyster. Det vil i så fald kræve et milliardbeløb, for hvis man siger a, så må man også sige b, og det vil i praksis sige, at der bliver tale om i alt 7.330 km kyst.

Skulle man gå ind i en nærmere overvejelse af forslaget, kan man yderligere nævne konsekvenserne ved kystinspektoratet i Lemvig. Skal aktivitetsniveauet hæves, skal kystinspektoratet antage mere personale, og der skal også flere bygninger til. Man kan sige, at som det ligger for øjeblikket, passer forholdene i kystinspektoratet netop til de arbejdsopgaver, det har i dag.

Men jeg følger selvfølgelig med spænding, hvad de øvrige partier siger i den forbindelse, som der er tale om her. Ikke fordi jeg tit falder for fristelser, men jeg tror, jeg gør det

i dag: jeg kan ikke helt lade være med at gotte mig over eller lade være med at tilbageholde en stille undren over, hvordan repræsentanter for de øvrige partier, det gælder både de konservative, venstre og centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og fremskridtspartiet, ikke er tilbageholdende, når det drejer sig om på vælgermøder på en letfattelig måde at forklare vælgerne, at kystsikringsopgaver naturligvis er et statsanliggende og som følge deraf skal betales af statskassen.

Nu er jeg selv valgt i Ringkøbing amt, og dér har de borgerlige partiers folk ikke holdt sig tilbage fra at skyde på den tidligere, socialdemokratiske regering. Jeg skal bare ganske kort i denne sammenhæng anføre, at staten i 1982 reelt betalte – som allerede nævnt af ministeren – 82 pct. af kystsikringen i dette amt. Trods denne kendsgerning har skiftende ministre mødt en mur af kold afvisning, når de har foreslået Ringkøbing amtsråd at gå ind i en økonomisk byrdefordeling, som Nordjyllands og Sydjyllands amtsråd har gjort det. Det er derfor, jeg ligesom gotter mig en lille smule, når man nu pludselig kommer og vil vise noget om, at man er mere positiv, end man har været. Jeg har været den eneste i Ringkøbing amt, der har fastholdt de principper, vi hidtil har fastlagt, hvor jeg har stået over for en bastant mur af politiske modstandere, der hele tiden har sagt: lad bare staten betale det hele. Det virker lidt grotesk på mig.

Nu skal man selvfølgelig ikke lade sig overraske af noget, og hvis man kigger lidt i historien, er det jo en kendsgerning, at det også var et af de liberale partier – det var partiet venstre med Damsgaard som trafikminister – der gav udtryk for det i sin tid, da der var tale om kystsikringsopgaver ved Vestkysten, idet man i 1974 fastslog, at staten betalte udgiften til forsøgsfodring syd for Hvide Sande, men senere i en skrivelse til folketingets trafikudvalg erklærede: bliver der senere spørgsmål om iværksættelse af mere permanente foranstaltninger, må spørgsmålet om lodsejeres, kommuners og amtskommuners deltagelse i udgifterne tages op.

Skal vi så endelig yderligere tænke lidt historisk, så var det også i 1968, at en minister fra venstre helt afslog at søge statsmidler til sikring af kysten ved Lønstrup.

Men vel, hvis det er en ny linje, der er lagt op, og man har ændret opfattelse på disse områder, vil vi da også kunne tales med i udvalget om disse spørgsmål.

Men tilbage til forslaget. Vi er helt enige i, at de seneste års kraftige nedbrydninger af danske kyststrækninger har gjort det nødvendigt, at staten, amter og kommuner engagerer sig stærkere i sikringsarbejdet, især når det gælder den jyske vestkyst. Den tidligere, socialdemokratiske regering engagerede sig også i spørgsmålet, og principperne for dette engagement blev fastlagt ved en forespørgsel om kystsikring den 31. marts 1981.

Disse principper blev fastsat således: staten bør kun engagere sig økonomisk, når væsentlige samfundsmæssige interesser står på spil, og når opgavens størrelse gør det naturligt, at staten træder til. I en redegørelse til folketinget den 18. marts 1982 hedder det – jeg citerer Folketingstidende 1981-82, 2. samling, sp. 3935:

»Det principielle udgangspunkt må være, at staten, når det findes begrundet, at den i det hele taget deltager, udreder samme udgiftsandel overalt. Denne andel foreslås ansat til halvdelen, idet amtskommuner og primærkommuner forudsættes at bære den anden halvdel, medmindre særlige forhold foreligger. En statsandel på 50 pct. har i praksis været anvendt i betydeligt omfang på dette område. Denne fordelingsnøgle er der gennem forhandlinger opnået enighed om med Nordjyllands, Ribe og Sønderjyllands amtsråd ...«.

Undtagelsen har været Ringkøbing amtsråd.

Men hvis der nu er sket en holdningsændring – det lød det jo ikke til i ministerens tale – vil vi i hvert fald ikke hindre, at der skulle komme flere penge til kystsikringen, i særdeleshed ikke i Ringkøbing amt og såmænd heller ikke andre steder; vi vil altid være til at tale med, men vi kender jo de økonomiske vanskeligheder, der er for øjeblikket.

Med hensyn til lovforslag nr. L 96 skal jeg i for sig ikke bruge mange ord. Jeg vil henvise til, hvad jeg har sagt i forbindelse med beslutningsforslaget, og så må konsekvensen jo også være, at vi ikke er i stand til at støtte dette lovforslag.

**Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):**

Jeg vil gerne kvittere for hr. Normann Andersens indlæg. Jeg bemærkede også de hertesuk, der var indeholdt deri, og som jeg godt forstår, og som svarer til hertesuk, jeg kom med under den forrige sags behandling. Når jeg har bedt om denne korte bemærkning, er det, fordi hr. Normann Andersen nævnte tallet 82 pct. for Ringkøbing amtskommune i 1982. Det rigtige tal for 1982 er faktisk 100 pct., medens de 82 pct., som jeg nævnte, gælder for femårsperioden 1983 og fremefter.

**Burgdorf (KF):**

Det er knap et år siden, vi diskuterede kystsikring temmelig indgående her i tinget, og det vil jo ske med visse mellemrum i et land som Danmark med de store kyststrækninger, og som ude til vest har Vesterhavet eller Nordsøen som nabo, og det er jo en nabo, som visse steder tærer meget hårdt. Det gør i hvert fald et stærkt indtryk på mig, når jeg står og ser, hvordan havet i en 40-årig periode har ædt sig ind, så de tyske bunkers nu ligger flere kilometer ude i vandet. Eller når man står på Holmsland Klit og ser, hvor smalt der er imellem Vesterhavet og Ringkøbing Fjord, og hvor sårbart dette område er, så gør det indtryk.

Vi har jo altid skullet drøfte, hvordan vi klarer os mod dette havs fortsatte fremtrængen. Det er også det, der er til debat nu her ved to forslag, henholdsvis et beslutningsforslag og et lovforslag. Intentionerne i disse to forslag tror jeg vi alle er enige om, men så kan vi jo stille spørgsmålet, om den fordelingsnøgle, som man har sat til henholdsvis 75 pct. for de radikales vedkommende og 100 pct. for fremskridtspartiets vedkommende, er den rigtige, og det er vel her, spørgsmålet kommer.

Den udførlige redegørelse, som ministeren fremkom med, synes jeg tydeligt klarlægger, at problemerne snævrer sig sammen om Ringkøbing amt. Jeg har forstået, at den tidligere og den nuværende minister i forhandlinger er blevet enige med de øvrige kommuner og amter, som har kyststrækningerne ud til Vesterhavet, men at man i Ringkøbing amt ikke er færdig med forhandlingerne. Det er vel også af den særlige grund, at Ringkø-

bing amt har nogle særlige problemer, som man bør tage hensyn til. Det er jo en kendsgerning, at det er et sårbart område netop deroppe langs med Holmsland Klit og også andre steder for øvrigt i Ringkøbing amt. Dertil kommer vel, at det også er en kendsgerning, at der er få beboere og små og vel også fattige kommuner i dette område – jeg ved ikke, om de vil kaldes sådan, men i hvert fald tyndtbefolkede – og det er vel det, der giver disse problemer.

Men vi imødeser da meget gerne, at ministeren bliver færdig med disse forhandlinger også med Ringkøbing amt om fordelingen af udgifterne. Jeg har forstået, at der er 210 mill. kr. – nu sagde ministeren 215 mill. kr. – til rådighed over en 5-årig periode netop på dette område. Jeg er af den formening, at det gælder om hurtigst muligt at komme i gang med sikringen dér, for ellers skyller Vesterhavet igennem tangen, og så bliver der jo ikke noget, der hedder Ringkøbing Fjord mere, idet kysten kommer til at ligge inde ved Stavning eller et andet sted dér, og det mener jeg at vi i allerhøjeste grad må klare at få sat en bremse for. Jeg ved ikke, om man kan gøre det effektivt, men vi bør i hvert fald af al vor magt stræbe efter det.

Vi vil gerne drøfte disse problemer i udvalget og også meget gerne i samråd med ministeren. Det er nok nogle interesser, som i særlig grad vedrører Vestkysten, men som jeg tror også har stor aktuel interesse for hele det danske folk.

**Svend Heiselberg (V):**

Forslaget om kystsikring fra de radikale og også det fra fremskridtspartiet har jo tidligere været diskuteret her i tinget. Diskussionen har i reglen gået på en udgiftsfordeling, men også på, i hvilket omfang staten skulle involvere sig i udgifterne i forbindelse med kystsikringen.

Venstre har tidligere dels ved forespørgselsdebatten den 31. marts 1981 og sidst ved den redegørelse, som ministeren for offentlige arbejder gav folketinget den 18. marts 1982, sagt, at vi naturligvis ikke kan eller skal udføre kystsikring for hele den 7.500 km lange kyststrækning, vi har i Danmark.

Men hvis man læser zone- og naturfredningsloven fra 1970, vil man se, at et af lovens formål er at beskytte landskabet og der-

[Svend Heiselberg]

med sikre befolkningens rekreative interesser. Kystsikringen er bl.a. miljøbeskyttelse og bevaring af nogle for os alle uundværlige naturressourcer.

Venstre har tidligere givet udtryk for, at vi går ind for at finde en anden udgiftsfordeling med 50 pct. til stat og 50 pct. til amt og kommuner, og det må vel også være rigtigt at sige, at hvis det er sådan, at amt og kommuner skal ind med den fordeling, skal de også være medbestemmende om, hvordan arbejdet skal udføres.

Hvorvidt det nødvendiggør en anden kystsikringslov, som det fremgår af forslaget, til erstatning af loven om kystsikring af 1922, er jo en af de ting, som vi kan se på under udvalgsbehandlingen, men det er jo ikke sikkert, at det just er nødvendigt.

Men forslaget fra de radikale går jo videre, idet der i forslaget gives udtryk for ønske om en samlet oversigt over nedbrydningen af de danske kyster. Nu går jeg ikke ud fra, at de radikale ønsker en registrering af den samlede 7.500 km lange kyststrækning, men at man i første omgang skal koncentrere sig om de mest truede områder. I så fald finder venstre, at det vil være rigtigt at få det indpasset, i den udstrækning kystinspektoret har kapacitet til.

Med hensyn til målsætningen vedrørende kystsikringen mener venstre, at vi i det videre udvalgsarbejde må se på det, idet det nødvendigvis må stå i forhold til vor økonomiske formåen. Det samme gør sig gældende med det tredje punkt i forslaget, hvor der ønskes en fastlæggelse af hovedretningslinjen for den økonomiske byrdefordeling mellem stat, amter og kommuner og eventuelle private.

Venstre har altid haft den opfattelse, at vi skal værne om vore mest truede kyster, men vi erkender også, at den økonomiske situation, som vi for fire måneder siden overtog fra socialdemokratiet, er af en sådan karakter, at vi ikke for tiden kan kaste os ud i ubegrænsede udgifter til kystsikringen.

Vi må dog erindre om, at der også i finansloven er afsat flere midler til sikringen af vore kyster. Venstre er derfor af den opfattelse, at de radikales forslag bør have en positiv udvalgsbehandling, og så må vi se, om vi kan finde en eller anden løsning, sådan at vi kan få sikkerhed for, at vore kyster kan sikres på en rimelig og ordentlig måde.

Det lovforslag, som er fremsat af fremskridtspartiet, om, at det skal være en 100 pct.s udgift for staten, må vi tage afstand fra, idet vi ikke mener, at det bør være så generelt.

**Margrete Auken (SF):**

Det er ikke så forfærdelig længe siden, vi har haft en stor debat herinde om disse problemer. I første omgang vil jeg sige, at jeg naturligvis er enig med SF i, hvad SF sagde, da vi diskuterede det i marts. Jeg er lidt overrasket over, at intet af de forslag, der ligger her, er mere detaljeret. Jo, man kan godt sige, at fremskridtspartiets sådan set er det, men de radikales er det ikke. Hvis der skulle være en pointe i at lave en stor historie igen, kunne man godt have tænkt sig det lidt mere udarbejdet i forhold til den debat, vi havde.

Fremskridtspartiets forslag er vidunderlig uovervejende, men man kunne selvfølgelig, hvis man ikke havde andet at bestille, få meget skæg ud af at flintre lidt rundt i forholdene mellem kystsikring og landvinding og landets faste grænser, og hvad man må her og dér, og hvordan staten skal have glæde af det ene og udgifter på det andet. Nogle gange kunne det såmænd være helt praktisk, hvis staten havde både udgifts- og indtægtssiden omkring begge dele. Så kunne man se, hvad det var for nogle penge, man hældte ud, og hvor meget det faktisk gav, men det er pjank at forestille sig, at man kan gøre det på denne måde. Det vil blive afsindigt dyrt, hvis det blot skal køre efter fremskridtspartiets model, og det vil sådan set også være helt umuligt. Vi kan ikke alle steder sikre vores kyster, men hvem skal så bløde for det, hvis man på forhånd har sagt, at det bare slet og ret er en statsopgave?

Om de radikales forslag er der selvfølgelig mere sammenhængende ting at sige, fordi det er et langt bedre overvejet forslag. Jeg synes, det er en god idé, at vi får tilvejebragt en oversigt over behovet. Jeg forstår godt, at ministeren jamrer over at skulle sætte kræfter af i ministeriet til det, men når vi nu har debatter så tit herinde om det, var det måske alligevel væsentligt, at vi havde et lidt mere fast grundlag at snakke ud fra, fordi problemerne er meget mere sammensatte, end man

[Margrete Auken]

får indtryk af ved de forskellige situationer, der opstår.

En oversigt behøvede jo ikke at gå ned i detaljer og sige, hvad man kunne gøre dér og dér, men blot sådan, at man kunne få at vide, hvilke problemer der er de forskellige steder, hvilke landskabsmæssige problemer der er. Det er jo også en side af sagen, hvor der er en pointe i at gøre noget, og så kunne man senere hen snakke om hvad. Det skulle selvfølgelig følges op af den målsætning, som jeg også er enig med de radikale i at det ville være gavnligt at få. Jeg synes, det er udmærket, at de radikale gør opmærksom på, at den ikke kan laves i detaljer præcist, men sådan at vi fik nogle forestillinger om, hvad vi egentlig ønsker vi skal arbejde med i denne sammenhæng.

Problemet melder sig i de radikales forslag med hovedretningslinjerne for at betale, for fulgte man det forslag: 75 pct. til staten og 25 pct. til resten, tror jeg, der vil ske det modsatte af, hvad de radikale påstår. Vi ville nemlig få en meget skæv fordeling af, hvad der kommer ind af penge. Der er områder, der har brug for en 100 pct.s dækning, også andre og flere områder end de statsejede. Det gør de radikale også opmærksom på. Men der vil simpelt hen ikke blive penge til det, hvis staten skal betale 75 pct. af resten. Kravene til kystsikring vil stige betragteligt, og det vil blive så billigt for amter og kommuner at have med det at gøre, at deres påpasselighed over for, hvordan man bygger, og hvordan man omgås det i øvrigt, naturligvis vil tage af. Det vil sige, at der ikke vil være penge tilbage til f.eks. Ringkøbing amts meget påtrængende problemer. Derfor kan man ikke, medmindre man sådan er ude i det rene flipperi med, hvad staten har af penge – det plejer de radikale at tale strengt til andre om, hvis de er ude i det – gå ind for en så lemfældig byrdefordeling, som flytter ansvaret så meget væk. Nu hører jeg til min overraskelse, at vi havde flertal for byrdefordelingen ved debatten i marts – jeg har ingen erindring om, at venstre var så energisk vedrørende 50 pct.–50 pct., men det er der altså nu – men det flertal var ikke så markeret i foråret. Det giver en rimelig balance og en rimelig overvejelse af, hvad det er for nogle arbejder, der så skal sættes i gang, hvorefter man ved forhandling skal finde frem til, hvilke områder der skal have

en 100 pct.s dækning. Der vil eller bør i hvert fald blive penge tilovers til, at det kan gøres. Så kan vi måske komme længere i en målsætningssnak, også om, hvad vi gør ved tangerne, om de skal opretholdes fuldstændig, som de er, eller hvordan. Det er et meget svært problem, som så kan gå ind i denne målsætningsdebat.

Vi vil naturligvis arbejde positivt med det radikale forslag i udvalget og prøve, om vi kan komme ud over disse evindelige debatter. Jeg tror, vi har haft en tre-fire stykker af dem i den tid, jeg har været i Folketinget, og det er, som om vi endnu står på næsten samme sted med dem, så det ville være godt at få de ting frem. Hvad det angår, vil vi takke for det radikale forslag og håbe på, at vi kan blive fri for at få dem på denne måde i en rum tid fremover.

**Hahn (CD):**

Modsat fru Margrete Auken kan jeg ikke se noget pjank i forslagene. Man kan måske beklage, at fru Margrete Auken ikke har haft embede på Jyllands vestkyst, så ville hun måske have haft en anden mening om tingene og ikke set morskaben i det. Jeg har hørt den socialdemokratiske ordfører være inde på, at medlemmer fra tinget rejser rundt på Vestkysten og støtter forslag om, at det skulle være en 100 pct.s statsopgave med sikring af Vestkysten. Ja, det er der måske også andre, også socialdemokratiske medlemmer, der rejser rundt og fortæller, og det er da også meget indlysende, at det burde være en 100 pct.s statsopgave, men det kan det altså af gode grunde ikke blive, blandt andet ikke, fordi – som venstres ordfører siger – det var en slunken kasse, socialdemokraterne efterlod sig.

Vi har i dag hørt en lang og udførlig tale fra ministeren for offentlige arbejder. Den indeholdt faktisk alt, hvad man kunne forlange om det beslutningsforslag og det lovforslag, der behandles i dag. Der manglede faktisk ikke ret meget ud over at sige – og det må jeg desværre sige til hr. Dohrmann – at jeg synes, udtrykket i bemærkningerne til lovforslaget om »revolverpolitik« er meget ilde anbragt.

Vi har bemærket, at der faktisk ikke er nogen divergerende opfattelser mellem de sidste to ministre, hr. J. K. Hansen og hr.

[Hahn]

Arne Melchior. Det er der heller ikke fra mit partis side. Hvorvidt vi har folk, der siger, at det burde være en opgave for staten, ved jeg ikke, men jeg kan faktisk ikke fortænke de pågældende i det, hvis der skulle være nogen.

Folk, der lever derovre, har nok svært ved at forstå, at der er forskel på at bo på Jyllands vestkyst og at bo inde på Vesterbro. Det er sikkert også vanskeligt for folk på Vesterbro at forstå, at her er man sikker, men det er man ikke på Vestkysten.

Når nu folketinget og ministeren har indgået aftaler med Sønderjyllands, Ribe, Viborg og Nordjyllands amter om delingen 50 pct. til staten og 50 pct. til deling mellem amter og kommuner, vil det være svært for ikke at sige umuligt under de fortsatte forhandlinger med Ringkøbing amt at få andre aftaler end denne 50-50 pct.

Man må også kunne gøre Ringkøbing amt og kommuner begribeligt, at der jo slet ikke er tale om 210 mill. kr., men at staten i dag betaler omkostningerne for ca. 83 pct.s vedkommende, således at der faktisk kun er 35-36 mill. kr. til deling mellem amt og kommuner over 5 år. Det, der kan spille ind, er, at vi i udvalget må se, hvad skatten er de pågældende steder, hvor høj procenten er, og hvad procenten i gennemsnit i amterne og faktisk i hele Danmark er, og hvad den er i Ringkøbing amt. Så kan man måske sige, at hvis vi kommer op over de 17-18 pct., kan staten måske træde hjælpende til dér, men er procenten nede på 11, kan den sikkert også tåle at få 3 pct. ekstra, hvis gennemsnittet i Danmark er 17 pct. eller mere.

Jeg ville godt lige sige et par ord om noget, ministeren var inde på, nemlig at der var lodsejere, der selv kunne sikre kysten. Det er sikkert også muligt, men det kræver en tilladelse fra ministeriet, og jeg er ikke sikker på - ja, undskyld, jeg siger det - at man kan få tilladelse til kystsikringsanlæg på private grunde. Jeg er i besiddelse af et svar fra den tidligere minister, og der er faktisk lidt undvigende ting i det.

Vort parti vil naturligvis være villigt til en positiv behandling som af alle andre spørgsmål i udvalget, men vi må støtte ministeren i, at vi ikke kan se, hvorledes man kan gå bort fra en deling 50-50 pct. Det vil bestemt efter vor opfattelse medføre, at de amter, som man må have beundring for har tænkt på

deres borgere i kommunerne, vil komme og sige: ja men hvad er det, vi vil rigtignok have vore aftaler lavet om, for vi var i god tid med at indgå aftalen 50-50 pct. for at sikre vore borgere. Det har Ringkøbing desværre ikke set sig i stand til eller fundet anledning til. Det finder jeg virkelig er beklageligt, og jeg vil slutte med at sige, at jeg beundrer de amter, der allerede er gået i gang, og som faktisk har sikret borgerne i den allervideste udstrækning, for jeg vil da nok sige, at hvis man forlanger ejendomsskatter indkasseret, bør man også yde noget til gengæld over for disse ejere.

#### **Anne Grete Holmsgård (VS):**

Jeg synes, de to første punkter i de radikales beslutningsforslag om kystsikring er udmærkede. Det er efter vores mening udmærket, hvis man forsøger at tilvejebringe en samlet oversigt over nedbrydningen af kyster, ikke nødvendigvis hver eneste lille kilometer, men dog en samlet oversigt, der påpeger, hvor de største problemer er, og hvad det er for en type problemer. Og så er vi helt enige med de radikale i, at det er fantastisk vigtigt, at der bliver formuleret en målsætning for kystsikringen, så man ikke kystsikrer af tilfældige årsager og ud fra andre interesser.

Derimod er jeg ikke helt sikker på, at den foreslåede byrdefordeling mellem stat, amter og kommuner og eventuelt private lodsejere er den mest hensigtsmæssige.

Vi er i VS ikke fuldstændig afklaret med hensyn til, hvilken byrdefordeling vi mener der skal være, men i hvert tilfælde kan jeg se nogle problemer i den foreslåede model fra de radikale og nogle endnu større problemer i den model, som fremskridtspartiet foreslår. Her mener man, at hele udgiften til kystsikring, uanset hvad det er for en type kystsikring, og uanset om det er specielt udsatte strækninger eller almindelig kystnedbrydning, vi snakker om, skal finansieres af staten. Jeg kunne i hvert tilfælde meget vel frygte, at det ville blive et bundløst kar, man kom penge i, og da vi alle sammen ved, at dette hurtigt vil blive stoppet, og at der kun vil blive afsat en vis mængde ressourcer til kystsikringen, vil det simpelt hen blive alles kamp mod alle om, hvem der er hurtigst til at få gaffet nogle midler til sig til kystsikringen. Og det kan meget vel komme på tværs

[Anne Grete Holmsgård]

af – og det tror jeg i mange tilfælde det vil gøre – en virkelig samfundsmæssig udnyttelse af ressourcerne til kystsikring. Man vil måske stå i en situation, hvor man poster enormt mange penge i at sikre bestemte kyststrækninger, mens man kan sige, at det ikke nødvendigvis var dér, man skulle have prioriteret, hvis man ser på den almindelige kystnedbrydning.

Jeg synes også, man skal tænke på, at det ikke er nødvendigt at cementere eller sikre hver eneste kyststrækning i dette land. Der er store kyststrækninger, om hvilke man kunne sige, at det af naturfredningsmæssige og mange forskellige andre årsager er udmærket, at der foregår en ændring af kysterne, og man behøver jo ikke at forhindre hver eneste tomme land i at falde i havet. Det er jo ikke noget onde i sig selv.

Jeg kan da godt se, at for den enkelte sommerhusejer er det et privat onde, at sommerhuset falder i vandet, men problemet er jo, at når det er blevet til et privat onde, skyldes det, at man har ladet alt for mange sommerhuse placere alt for tæt på kysterne og har betragtet beskyttelsen af kysterne og det, at de skulle være fælles tilgængelige, som et spørgsmål om den snævrere, snævrere strandbred og kyststrækning, hvor man burde have sagt, at selve det, at det skal være offentligt tilgængeligt, er et spørgsmål om, at ikke bare strandbredden, men også en stor del af baglandet skal være offentligt tilgængeligt. Så havde man undgået det problem, at enkelte lodsejere af forståelige årsager forsøger at kæmpe for, at der skal findes midler til at sikre lige netop deres lille sommerhusgrund. Og man kan så i øvrigt også se nogle særdeles uheldige konsekvenser rundt omkring i landet – jeg siger ikke alle steder her i landet, men mange steder – hvor private lodsejere simpelt hen smider alt muligt affald ud over skrænterne for at sikre deres grund mod at falde i havet, og hvor man så får omdannet kysten, ikke på store strækninger, men i hvert tilfælde på forskellige områder, til en losseplads, hvorved det naturmæssige og beskyttelsen af den kollektive interesse i, at alle kan færdes ved en smuk kyst, dermed bliver undergravet.

Jeg synes i hvert tilfælde, at en 100 pct.s finansiering er udelukket på forhånd, og jeg er ikke sikker på, at en statisk model som

den, der hedder 75–25 pct. heller er den bedste.

Det er jo blevet fremført både af ministeren og af flere af ordførerne, at der faktisk sker en større statslig finansiering af en række kystsikringsarbejder, og det mener jeg også der er gode argumenter for. Hvis man ser på de specielt udsatte strækninger, hvor der er gode argumenter for, at her skal man virkelig gå ind med omfattende arbejder for at sikre kysten, så synes jeg, det er rimeligt nok, at staten går ind og yder en større del og ikke bare overlader det hele til kommunerne eller til amterne, men jeg mener, at det måske var mest rimeligt, at man gik ind i en forhandling med kommuner og amter, sådan som man bl.a. har gjort med Ringkøbing amt, hvor det jo bl.a. blev sagt i dag, at i 1982 er det staten, der har betalt alle udgifterne ved kystsikringen, og over en 5 års periode er staten inde med et meget betragteligt engagement, som faktisk ligger højere end det, det radikale venstre foreslår.

Vi er meget villige til at diskutere problemerne og også en anden model for, hvordan man laver en rimelig fordeling af udgifterne ved kystsikringen, men vi mener da, det er helt uomgængeligt, at man som forudsætning for at kunne lave en sober vurdering har en målsætning for kystsikringen. Hvilke dele af kysten er det, der skal sikres først og fremmest? Hvilke dele behøver måske slet ikke at sikres? Og ikke mindst: hvilken metode ønsker vi at sikre vores kyster med? Vi har jo nogle særdeles dårlige erfaringer med den form for kystsikring, der hedder digebygning, i Sønderjylland, hvor det arbejde, man har lavet, har haft nogle naturmæssigt særdeles uheldige konsekvenser, og derfor mener jeg, at vægten må ligge dels på registreringen, dels på en diskussion af, hvad det er for en målsætning, der skal være bærende, og så kan man ud fra den diskutere, hvordan man eventuelt gennem forhandlinger får lavet en rimelig byrdefordeling mellem stat, amter og kommuner og private lodsejere.

#### **Steffensen (KrF):**

De to forslag, som foreligger her, beslutningsforslaget fra det radikale venstre og lovforslaget fra fremskridtspartiet, bærer begge præg af for store generaliseringer, synes jeg.

[Steffensen]

Jeg vil først sige et par ord om det med fremskridtspartiets 100 pct.s statsdækningsproblematik. Den er umulig i praksis, synes jeg, sådan som den er fremlagt her, og når det er sagt, kommer vi jo straks til det næste, hvor kernen i det radikale venstres beslutningsforslag er en byrdefordeling på 75 og 25 pct. Også det vil jeg finde er en uheldig ting at lægge for fast.

Jeg synes, vi fik en meget udførlig og grundig redegørelse fra ministeren med henblik på alle de problemstillinger, som vi jo alle sammen kender mere eller mindre til, langs Vestkysten, og som viste, synes jeg, en lang række problemer ved, at man gjorde det for generelt. Derfor vil jeg sige, at kristeligt folkeparti vil tilslutte sig det, ministeren har sagt i denne anledning, og at det, vi lægger meget vægt på, er, at man kan bevare den praksis, man har, at stat, amtskommuner og kommuner kan aftale med hinanden, hvordan man nu finder en rimelig løsning på de forhold, som findes de forskellige steder. Forholdene er jo forskellige fra sted til sted, og derfor synes vi, det er rimeligt, at man vil bevare den mulighed.

Jeg håber også, at ministeren kommer til en afklaring med det sidste amt, som der ikke er klaring på endnu, forstod jeg, og at det kan undgås at lave lov på området. Det ville jeg ikke synes var en god løsning, men jeg har længe haft tiltro til, at det nok skal ske. I hvert fald er det således, at det gælder i dette forhold som i alle andre forhold, at i jo højere grad vi kan inddrage de decentrale organer – her amter og kommuner – i beslutningsprocessen, jo bedre synes vi, det er; og det vil vi animere til at ministeren også fortsætter med.

Som forslagene ligger her, må vi sige som ministeren, at dem må vi afvise. Vi synes, det er en god idé, at man kan bevare denne forhandlingsmulighed mellem amtskommuner og kommuner omkring problemstillingerne, og vi erkender, at der er så stor forskel på stederne langs den jyske vestkyst, at de bør behandles individuelt.

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Jeg ved ikke, om jeg ser rigtigt, for hvis jeg ser rigtigt, at fru Margrete Auken har benene på bordet, må jeg bede fru Margrete Auken om at tage dem ned. Det er ikke skik

og brug her i huset, at vi lægger benene på bordet.

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 30 (om kystsikring), hr. Bilgrav-Nielsen, har ordet.

**Bilgrav-Nielsen (RV):**

Jeg må indledningsvis, foranlediget af nogle bemærkninger, der faldt under den foregående debat, men også under denne, gøre opmærksom på, at jeg ikke er valgt i Ringkøbing amt. Mit sprog afslører måske, at jeg kunne være født derovre, det skal ikke benægtes, men jeg bor faktisk på østkysten, og jeg vil da gerne dermed sige, at interessen for denne debat, om end der er småt besøgt på dette tidspunkt, ikke kan være begrænset til de medlemmer, som er valgt i amter med kystproblemer, for det er et landspolitisk problem.

Når det er sagt, vil jeg godt sige, at jeg har bemærket, at der har været en gennemgående positiv holdning fra de fleste partier. Det ligger vel nok sådan, at det mest kritiske standpunkt, jeg har mødt i dag vedrørende dette forslag, er kommet fra kristeligt folkeparti og dernæst nok fra CD. Derudover må jeg sige, at jeg har grund til at takke for den holdning, man har udvist over for forslaget, og jeg havde nær sagt, at det manglede da også bare, for hvis man gennemgår den debat, vi havde her i folketinget den 25. marts 1982, må man indrømme, at de konklusioner, som den daværende minister forsøgte at drage med hensyn til enighed om hans standpunkter, hvori hovedelementet som nu var 50–50 pct. i fordelingen af byrder, var der ikke hold i. At vi har været i den situation, at vi i finansudvalget uanset de standpunkter, vi har givet udtryk for, har været nødt til at støtte aktstykker, som byggede på princippet om 50–50 pct., giver jo sig selv, for enten må man sige ja til et aktstykke, eller også må man sige nej. Man kan ikke sidde og ændre i et aktstykke.

Men jeg tror, det er klart nok for ministeriet, at folketingets flertal, som det så ud indtil regeringsskiftet, i hvert fald var utilfreds med den fordelingsnøgle, der havde været anvendt indtil nu, og jeg tror nok, at jeg er i stand til i dag også med lidt god vilje fra de herrer ordførere at konstatere, at der også i dag er et flertal, som ønsker ændringer på området. Om man ønsker at tilslutte sig for-

[Bilgrav-Nielsen]

slaget om 75–25 pct.-fordelingen er nok tvivlsomt, men der er i hvert fald, synes jeg, klare tendenser til, at man ønsker lidt mere styr på det område, som hedder kystsikring.

Jeg vil gerne komme med mine kommentarer til ordførerne i omvendt orden, idet jeg så ender med ministeren, som jo var mest udførlig i sin gennemgang af sagen.

Hr. Steffensen mener, vi generaliserer for stærkt. Jeg beder hr. Steffensen om at slå op i debatten den 25. marts 1982 og læse, hvad kristeligt folkepartis ordfører dengang, den nuværende miljøminister, sagde. Jeg har ikke kunnet svinge mig op til så kraftig en tale for en større kystsikringsindsats som den, hr. Chr. Christensen dengang holdt, og jeg beder hr. Steffensen om at læse den igennem og konstatere – det tror jeg hr. Steffensen så vil – at der ikke er overensstemmelse mellem, hvad kristeligt folkeparti gav udtryk for dengang, og hvad de giver udtryk for nu, og så kan hr. Steffensen jo føje den sag til et par andre sager, hvor det er helt klart, at kristeligt folkeparti har skiftet standpunkt, så det er til at se.

Fru Anne Grete Holmsgård må jeg takke for indlægget. Jeg er meget enig i de betragtninger af generel karakter, som blev gjort med hensyn til, hvad det er for problemer, vi har med at gøre, når vi taler om kystsikring, for det lykkeligste var jo, om havets bearbejdning af kysten var af en sådan karakter, at den kun stimulerede til, hvad skal vi sige, den naturlige afgrænsning mellem land og hav. Det er unaturligt at lægge havet hindringer i vejen. Det bliver ofte skæmmende, når vi lægger beton, ja, sågar visse steder endda asfalt og sten ud for at forhindre naturen i at huser, og derfor er det meget vigtigt, at vi får en målsætningsdebat om dette. Derfor er jeg meget glad for det indlæg, som jo faktisk bedst af alle dem, der har været, rørte ved netop det mangesidede problem, vi har med at gøre, men som vi altid springer over, for hver gang er vi i en akut situation, hvor der skal nogle penge til, og vi skal skynde os ud at stoppe sække i hullerne nogle steder.

Dette er altså alt i alt et forsøg på fra vores side at få lagt i det mindste nogle overordnede retningslinjer for, hvordan vi skal gribe sagerne an.

Hr. Hahn gav uforbeholden tilslutning til ministerens indlæg, og det kan ikke undre, men jeg noterer mig, at hr. Hahn ikke var

ordfører, da vi sidst havde en debat her den 25. marts 1982, det var hr. Nør Christensen, og jeg kan ikke dy mig for at citere et lille afsnit af hr. Nør Christensens indlæg. Han sagde følgende – Folketingstidende 1981–82, 2. samling, sp. 4493:

»Centrum-demokraternes gruppe mener, at der godt kan anvendes et betydelig større beløb fra statens side end det, der er lagt op til, især på grund af de specielle forhold, der er langs den jyske vestkyst, hvad ministeren jo også er enig i.«

Jeg ved godt, at CD har et permanent forsvær imod enhver flugt fra et tidligere standpunkt, nemlig det, at man aldrig lover noget. Men rent faktisk ligger der i det, som hr. Nør Christensen sagde dengang, et tilsagn om at gå videre med kystsikringsarbejdet, og jeg trækker det frem, fordi diskussionen om byrdefordelingen gik på, at der i Ringkøbing amt er brugt 82 pct. fra statens side, og at man sågar tidligere gav 100 pct. Men det har jo ingen interesse, medmindre vi ved, hvor omfattende arbejdet har været, medmindre vi ved, om omfanget af arbejdet har været tilstrækkeligt til, at man virkelig har kunnet gøre noget effektivt ved kystsikringen. En af de ting, jeg mener er galt i øjeblikket, er, at de usikkerhedsmomenter, der er omkring denne sag, de forhandlinger, de slagsmål, vil jeg godt sige, som man altid skal føre for at få den ene og den anden part til at betale mere eller mindre, faktisk bevirker, at man ikke får gjort det, man skulle, at omfanget af det arbejde, der bliver gjort på Vestkysten, er for ringe, og at derfor et beløb på ca. 200 mill. kr. over 5 år efter min mening er alt for lavt. Opgaven er betydelig større på Vestkysten. Og så er problemet der jo.

Men hvis beløbet f. eks. er det dobbelte, så bliver Ringkøbing amts andel jo ikke 40 mill. kr., så bliver det 80 mill. kr., og da er vi så ovre i et andet sammenligningsgrundlag, for der er ingen, der siger, ingen, der kan mene, og ingen, der kan påvise, at en 50–50 pct.-fordeling er rimelig fra amt til amt. Det, der er afgørende, er, hvort stor en økonomisk byrde i kroner og øre der ligger tilbage til det pågældende amt. Så kan vi sammenligne. Når Ringkøbing amt gennem de næste 5 år har betalt sine 40 mill. kr., kan de se frem til nye 5 år med måske 80 mill. kr. Og så fremdeles. Når vi har sikret den sønderjyske vestkyst, som vi har gjort det, med et di-

[Bilgrav-Nielsen]

ge, er der tale om 50 års kystsikring eller måske 100 års kystsikring, hvad ved jeg. Så det er helt andre forhold, vi taler om, når vi kommer længere op på den jyske vestkyst.

Denne debat om, at hvis man nu laver en anden byrdefordeling end den, man tidligere lavede, så gør man noget forkert, så rammer man dem, som har indgået aftaler, synes jeg er fordrejet.

Fru Margrete Auken vil jeg gerne takke for indlægget. Der var selvfølgelig nogle antegninger på den økonomiske byrdefordeling. Jeg vil da godt erkende, at vores bemærkninger om byrdefordelingen er en slags provokation, om man vil, fordi vi mener, at det er galt, som det er. Vi mener ikke, vi skal op på 100 pct., for så fratager man lokal og privat interesse i at være engageret, men det er ikke ment som noget generelt overalt, og det vil jeg godt sige til de ordførere, der har været inde på, at vi sådan bastant siger, at nu skal staten engagere sig andre steder end på Vestkysten. Det har vi ikke sagt at staten skal. Jeg mener personlig, mit parti mener, at staten burde engagere sig i hvert fald ved Limfjorden, og jeg mener, hr. Svend Heiselberg nok vil være tilskyndet til om lidt at give mig ret i, at det burde staten. Man kunne så forhandle om, hvor staten skal engagere sig, og den debat kunne blive saglig, i det øjeblik vi har en samlet ajourført oversigt over, hvor stærk nedbrydningen af kysterne har været gennem de seneste år. Men det har vi rent faktisk ikke i dag. Vi taler om planlægning, miljøplanlægning, fysisk planlægning, men hvem har den samlede oversigt over, hvordan det står til med Danmarks kyster? Den har ingen. Det er muligt, at arbejdet er gjort i meget vid udstrækning, og at det ligger ude i nogle kommunale skuffer. Det ved jeg ikke. Men så var det da en idé at få det samlet og bearbejdet i en form, så det kan bruges her i folketinget.

Men jeg takker for fru Margrete Aukens indlæg, fordi der i hvert fald var et klart tilsagn til de to første punkter og et ønske om debat om det tredje.

Og så er der ordførerne fra venstre og de konservative. Hr. Burgdorf dvælede lidt ved problemet Holmsland, og det er vel nok ment som et eksempel, for der er lige så store problemer andre steder på den jyske vestkyst. Men jeg deler fuldt ud den holdning, jeg følte lå bag ved hr. Burgdorfs bemærk-

ninger: hvad sker der, i det øjeblik vi ikke kan forsvare tangerne mere? Så er vi på den. Så er det et stort bagvedliggende land, som vi ikke kan beskytte, og som bliver udsat. Så er det virkelig et stort problem, vi står med. Derfor vil jeg advare meget imod, at man bombastisk siger: uanset hvor stor opgaven er og hvor besværlig den er, vil vi sætte os den målsætning at stoppe kystens tilbagerykning på visse punkter. Vi kan ikke gøre det overalt, og jeg er meget enig med fru Anne Grete Holmsgård i, at vi ikke skal gøre det overalt, men der er nogle steder, hvor vi kan se at vi er nødt til det, hvis ikke vi om 5, 10, 20 år vil stå med det problem, at tangerne er brudt ned.

Også hr. Svend Heiselberg vil jeg gerne takke for den positive holdning til at drøfte problemstillingen i udvalg. Det er jo så tilpas forsigtigt udtrykt og måske typisk for hr. Svend Heiselberg – hvilket er positivt ment – idet hr. Svend Heiselberg jo ikke har glemt sin fortid som oppositionspartiordfører i denne sag, og det er godt, at hr. Svend Heiselberg ikke har det, for der ville være meget at citere hr. Svend Heiselberg for. Men lidt for forsigtig synes jeg nok hr. Svend Heiselberg er. Hr. Svend Heiselberg er imidlertid parat til at drøfte denne sag, og det takker jeg for. Det må kunne betyde, at vi kan komme tættere ind på de problemstillinger, som vi har skitseret, i modsætning til den holdning, som var ministerens, og som jo var klart afvisende på alle punkter.

Også hr. Normann Andersen må jeg takke for indlægget. Det var jo det, jeg sådan vil kalde et meget modent indlæg, og jeg forstår godt, at hr. Normann Andersen havde behov for at gøre nogle for ham sikkert stærkt polemiske bemærkninger til de tidligere ordførere for de borgerlige partier. Men lad det ligge. Også hr. Normann Andersen var positiv, og det takker jeg for.

Om ministerens redegørelse og svar vil jeg gerne sige, at det var deprimerende i alle henseender. Jeg skal ikke gå i dybden med det, fordi jeg gennem de kommentarer, jeg har givet, har været inde på alle de emner, som også ministeren var inde på, men det er jo en gang snak at sige, at det er gået godt, og at de gamle love fra 1874 og 1922 er gode nok. Vist er de ej. Jeg har for en ordens skyld, og fordi jeg synes, det er morsom læsning, vedlagt som bilag loven om kystsikring

[Bilgrav-Nielsen]

fra 1922. Jeg synes, man skulle tage at læse den igennem engang. Hvem kan egentlig forstå den lov? Måske ministeren kan. Så tror jeg, han er i en særlig situation. Det er simpelt hen for dårligt, og det er for dårligt at høre af den nuværende regerings minister, at han kun har ét at gøre, og det er at holde fast i det, som den tidligere minister så stærkt blev kritiseret for her i salen ikke mindst af det parti, som ministeren kommer fra. Det er simpelt hen for dårligt. Jeg synes, det er ufatteligt i den forstand, at jeg må forstå på hr. Burgdorf, jeg må forstå også på hr. Svend Heiselberg og jeg må forstå i hvert fald på hr. Chr. Christensen, som hans tale blev holdt her i foråret sidste år, at der kunne være kommet et andet resultat, men jeg kan tilsige ministeren, håber jeg, et effektivt modspil i forsøget på at holde sig på det standpunkt, at der intet må ændres, og i den sammenhæng mener jeg, at vi også kan bruge udvalgsarbejdet, nemlig til at bede ministeren om at komme og redegøre for, hvad det er for et udspil, ministeren har lagt på bordet for Ringkøbing amt. Jeg vil gerne se et udspil, der ikke bare drejer sig om 5 år, men om flere år. Hvad er det for talstørrelser, man må regne med og leve med år for år i Ringkøbing amt? Så bliver det andre tal end dem, man har i de andre amter.

Jeg var meget skuffet over ministeren, men jeg har tiltro til, at vi i denne sag kan nærme os et standpunkt, et flertal for en holdning, som betyder en positiv udvikling i denne sag, og så kan vi bede ministeren om at efterleve dette flertal, hvilket han jo nok gør.

(Kort bemærkning).

**Margrete Auken (SF):**

Min bemærkning handler om at sikre min forbliven i salen under resten af debatten. Jeg må sige til formanden, at jeg ikke sad med benene på bordet. Jeg sad med benene på stolekanten, da jeg stadig væk har gips om højre ben, og det betyder, at jeg er nødt til at sidde med benet opad ind imellem for at kunne holde ud at færdes på den måde, som jeg er nødt til at færdes for at kunne passe mit arbejde.

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Man diskuterer ikke med formanden. Formandens afgørelser kan indklages for præsidiet.

**Dohrmann (FP):**

På given foranledning skal jeg starte med at sige, at heller ikke jeg er valgt i Ringkøbing amt. Jeg er valgt i Sønderjyllands amt. Der har vi ikke de store kystsikringsproblemer mere, for vi fik som bekendt det fremskudte dige, hvor der nu er nogle, som vil til at pumpe det vand, vi holder ude, ind igen. Dette bare være sagt for god ordens skyld.

Så vil jeg gerne indledningsvis gratulere hr. Svend Heiselberg. Jeg har i mange, mange år undret mig over, at et stort flertal her i folketinget har den holdning, at f. eks. billetter til Det kgl. Teater og bedre forståelse af horoskoper o. lign. skal der ydes tilskud til, og så snart der sker en eller anden ulykke i udlandet, har der været et stort, stort flertal her i folketinget, som uden betænkeligheder har ment, at det skulle der sandelig ydes tilskud til. Der skete så det under den sidste regering, at der var ligesom ved at ske en vis opblødning i den retning, at de nuværende regeringspartier ligesom var ved at få forståelse for, at det er helt uretfærdigt, at fordi man f. eks. bor ved den jyske vestkyst, ved Limfjorden eller andre steder, hvor der er truede kyststrækninger, skulle lokalbefolkningen betale 50 pct.

Jeg har nu lyttet til ordførerne i dag og specielt til hr. Svend Heiselberg – jeg tror faktisk, at hr. Svend Heiselberg har slået alle rekorder; der er ikke holdt nogen tale, der var mere indholdsløs og tom. Det vigtigste, hr. Svend Heiselberg sagde, var, at han ville se på det i udvalget. Tak for det. Man spørger selvfølgelig sig selv, som også hr. Bilgrav-Nielsen gjorde, hvad det er, der bevirker, at i løbet af en 3-4 måneder kan ordførere og partier i den grad ændre mening. Jeg forstår det ikke.

Hr. Hahn sagde, at han ikke kunne lide min bemærkning om revolverpolitik. Jeg vil gerne forklare hr. Hahn, hvad der er revolverpolitik i denne sag og i de forhandlinger, der har været ført ikke bare af den nuværende minister, men også af tidligere ministre. Det er, at man forhandler, og man forhandler, og tiden løber. Kyststrækningerne bliver mere og mere nedbrudte, og lige pludselig

[Dohrmann]

tør de enkelte kommunalbestyrelser og amtsråd selvfølgelig ikke længere blive ved med at udsætte den nødvendige sikring. Det er pressionspolitik, revolverpolitik. Man tvinger simpelt hen amtsråd og kommunalbestyrelser til at gå ind på det, som ministeren står for, og derfor er revolverpolitik faktisk alt for mildt et udtryk.

Ministeren var også inde på i sin lange svartale, at han gerne ville advare imod, at man begyndte at røre ved den fordelingsnøgle; for de 4 amter, der var indgået aftale med, kunne jo blive utilfredse, hvis Ringkøbing amt opnåede et andet resultat. Dermed har ministeren faktisk bekræftet, at det er rigtigt, hvad jeg siger, at såfremt Ringkøbing amt kunne opnå en anden ordning end de 4 amter, ville de blive utilfredse, og dermed er mine udtalelser om revolverpolitik igen blevet bekræftet.

Man står og siger her, at det vil blive alt for dyrt, hvis staten skulle betale 100 pct. Ja men hvordan regner man egentlig det ud? Jeg forstår det ikke. Selvfølgelig skal det være således, at de bevilgende myndigheder godkender de ønsker, der kommer, men skatteyderne skal stadig væk betale det hele, og derfor bliver det under ingen omstændigheder dyrere, hvis man kun udfører de arbejder, som skønnes nødvendige, og som der er råd til.

Alles kamp mod alle, blev der sagt. Jeg tror da på, at myndighederne fortsat vil være i stand til at skønne, hvad der er mest påtrængende. Det er efter min mening helt meningsløst, at vi i dag har over 300.000 arbejdsløse. Vi har hørt om havnearbejdere, som kun har 4 timers arbejde om ugen. Hvorfor kan f. eks. de havnearbejdere, der kun har 4-8 eller 16 timer, eller hvor meget de har, om ugen, ikke udføre noget kystsikringsarbejde i stedet for? Så var vi ude over de problemer, så kunne de få fuld beskæftigelse, og de sociale kasser kunne undgå at betale. Prøv at tænke på den uro, man har her i Københavnsområdet og andre steder. Den skyldes ikke bare bolig mangelen. Den skyldes også mangel på beskæftigelse, simpelt hen noget at tage sig til. Giv dem da en skovl og en spade og lad dem komme i gang! Jeg tror endda, at jeg citerede hr. Svend Heiselberg her for noget, han engang har udtalt til TV-Avisen.

Det er glædeligt, synes jeg, at det radikale venstre nu gør sig til talsmand for, at man i det mindste kan gå op til de 75 pct. fra statens side. Det radikale venstre har tidligere mere eller mindre helhjertet støttet de 50-50 pct. Det synes jeg er en positiv udvikling, og hvis vi ikke kan komme igennem med vores forslag, så vil vi naturligvis støtte det radikale venstres forslag på det punkt.

Jeg vil stoppe her og vende tilbage i anden omgang, for der kan siges mange ting om det her. Jeg vil gerne slutte med at sige, at der er blevet sagt mange, mange ord om kystsikring, og hvis alle de pæne ord, der er sagt, kunne have dæmmet op for den nedbrydning, der sker, ja, så havde vi været et langt stykke ad vejen. Desværre er der gjort alt, alt for lidt, kysterne nedbrydes. Jeg føler mig helt sikker på, at i løbet af en årrække vil man rette mange bebrejdede ord mod folketinget, fordi man ikke i tide fik gjort noget ved de problemer, som virkelig findes.

**Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):**

Jeg tror, jeg kan gøre det temmelig kort. Hr. Bilgrav-Nielsen citerede mig for at skulle have sagt, at det er gået godt. Det har jeg ikke sagt noget som helst om. Jeg har kun sagt, at den omstændighed, at loven er fra 1922, ikke har hindret, at man har kunnet indgå aftaler, tage opgaver op, blive enige, udføre opgaverne, og at man har gjort det i stigende grad, efterhånden som vi har fjernet os fra 1922. Jeg har intet som helst udtalt om, at det er godt, slet ikke i betydningen, »godt nok«. Det har jeg ikke sagt noget om.

Jeg har heller ikke sagt, at intet må ændres. Jeg kan derimod oplyse, hvad udspillet til Ringkøbing amt er. Det har jeg jo allerede meddelt, så det behøver vi såmænd ikke at vente på udvalgsarbejdet for. Det er det samme udspil som til de 4 andre berørte amter, og det er hr. Bilgrav-Nielsen bekendt, bortset fra at de store områder, som ejes af staten og derfor betales 100 pct. af staten, netop ligger i Ringkøbing amt. Det har ført til de procenter, som jeg har omtalt.

Nu skal man passe på ikke at fokusere på Ringkøbing amt. Det er da nok beklageligt, at mit partis ordfører ved debatten i maj i fjor netop var vort medlem fra Ringkøbing amt, og at han også ved den lejlighed kom til

[Ministeren for offentlige arbejder]

at ligge under for den lokalpatriotiske overbudspolitik, der i visse trafikmæssige og geografiske sammenhænge af og til gives udtryk for. Det kan jeg selvfølgelig kun beklage, og det svier i dag, det skal jeg gerne indrømme.

Men ingen skal komme og sige, at jeg eller den regering, på hvis vegne jeg her har talt og nu taler, skulle være mindre omsorgsfuld med hensyn til de danske kyster end andre. Det er, ligesom når man siger, når man er uenig i den sikkerhedspolitik, der føres, at man er mere fredselkende end andre. Det er der overhovedet ikke tale om, og det skal ikke lykkes nogen at gøre sig mere interesse-rede i at bevare det danske område end andre. Det hele er et spørgsmål om, hvilken prioritering man vil give det, hvilket tempo, og hvad man synes der er vigtigere end andet, og hvad man i det hele taget tror der er muligt. Det kan ikke nytte at fokusere på dette amt. Jeg har stor respekt for Ringkøbing amt, lige så meget som for alle andre amter, men Ringkøbing amt er ikke så fantastisk anderledes end alle andre, som det ser ud til at mange her tror.

Hvordan forholder det sig med de andre amter, der er berørt af disse problemer? Lad os under ét se på den sydjyske vadehavskyst, som omfatter såvel Sønderjyllands amt som Ribe amt. Fra 1976 og til og med 1983 afholder amtskommuner og kommuner 100 mill. kr. 100 mill. kr. på disse 8 år, se det i forhold til 20 mill. kr. til Ringkøbing amt over 6 år. Så vil man forstå, at det ikke er berettiget at sige, at Ringkøbing amt er så vældig anderledes. I de 100 mill. kr., jeg har nævnt, er der endda ikke medregnet udgifter til vedligeholdelse af diger og Sønderjyllands amtskommunes udgifter til afvandingsforanstaltninger ved Vidå. Man må altså gøre sig klart, at der også er særlige forhold andre steder. Tag Rø-mødæmningen. Selve vejbanen på den er det Sønderjyllands amtskommunes pligt at holde i orden. Efter stormfloderne i 1976 og 1981 har amtskommunen alene på denne vej brugt omkring 24 mill. kr. til udbedring af skader og forstærkning, hvoraf forstærkningen udgør de 7 mill. kr. Dette til oplysning om, hvad det er for forhold og omstændigheder, der gælder andre steder.

Hr. Bilgrav-Nielsen ville så gerne have, at vi under udvalgsarbejdet skulle høre noget om planerne længere frem end 5 år. Skønt jeg indrømmer, at mit kendskab til disse for-

hold endnu er begrænset, tror jeg ikke, at det vil blive muligt i indeværende samling at lave realistiske planer og give meningsfulde oplysninger om, hvad man vil gøre i en periode, der ligger mere end 5 år frem i tiden. Jeg tror, det er ønsketænkning.

Jeg kan være enig med fremskridtspartiets ordfører, hr. Dohrmann, der sagde, at hvis de mange pæne ord kunne gøre det, så var det jo strålende. Det er det, hr. Erhard Jakobsen plejer at sige om arbejdsløsheden: hvis alle de mange pæne ord, der siges om bekæmpelse af ledigheden, kunne hjælpe til at sætte folk i arbejde, så ville vi have overbeskæftigelse og ikke underbeskæftigelse her i landet. Det drejer sig til syvende og sidst om kroner og øre, og som minister for denne sag ville jeg mægtig gerne have nogle vældig store bevillinger. Selvfølgelig ville jeg gerne det. Jeg vil da gerne udvide kystsikringsforanstaltninger og foretage undersøgelser. Bare giv mig penge til det, så lover jeg, at det nok skal blive udført, og pengene skal ikke blive klattet væk. Men det er altså på bevillingsdagen, det viser sig, hvor langt man vil gå, ikke når disse taler holdes.

Jeg vil slutte med at gentage, at jeg protesterer på det kraftigste mod, at nogle elsker de danske strande mere end andre.

**Dohrmann (FP):**

Ministeren henviser til, hvor meget Sønderjyllands og Ribe amter har brugt i forbindelse med kystsikring og andre foranstaltninger. Jeg synes ikke, at det er et argument imod, bl. a. hvad vi her siger, at det er en uretfærdig fordeling. Én ting er, at der er begået uretfærdigheder dengang, men derfor behøver man da ikke at fortsætte.

Det her er simpelt hen et spørgsmål om, at vi lever i et samfund, hvor alle er enige om, at der er nogle fælles opgaver, der skal løses. Det, jeg ikke med min bedste vilje kan begribe, er, hvorfor folk, der bor i bestemte egne, skal betale mere til samfundet end andre. Det er det, der er tale om. Det koster lige meget, enten det er kommunerne og amterne og staten, der betaler, eller det er staten, der alene betaler, men det er et samfundsspørgsmål. Jeg er helt overbevist om, at hvis der var en eller anden ting, der truede Rådhuspladsen i København, måske nogle af de brosten, der ligger der, så ville der være et

[Dohrmann]

lige så stort flertal, og det ville nok hovedsagelig bestå af de samme partier, der ville være rørende enige om, at det sandelig var en samfundsopgave. Men når folk i Vestjylland, i Nordjylland, eller hvor de bor, er truet, så er det lige pludselig noget, man lokalt skal betale mere til. Det er det, jeg ikke kan få ind i hovedet og der er ikke én, der i dag har givet en forklaring på, hvorfor man mener, at det skal være således.

Vi må lære – selv om der er mange, der forsøger at trække i den anden retning – at dette er et samfund, og skal man have tilskud til noget, oven i købet mange mere eller mindre unødvendige ting, så er det svært at forstå, at sådan noget som sikring af ejendomme og i værste fald også liv lige pludselig er noget, man lokalt skal betale mere til. De betaler nøjagtig de samme skatter i de egne af landet, som folk gør andre steder, og det er helt soleklart, at når man på denne måde vil tvinge dem til at betale til sikring af landet, så er der nogle andre ting, de må give afkald på. Det er den betragtning, tilhængerne af de 50 pct. må være inde på, og det kan jeg ikke forstå, og det har jeg endnu ingen forklaring fået på i dag, men den kommer måske.

#### Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Ja, den forklaring kommer her. Det er ikke rigtigt, at man betaler de samme skatter alle steder, eller at det skal være sådan. Sådan er det jo ikke. Man betaler højst forskellige skatter forskellige steder. Jeg skal i den forbindelse anføre, at en af de berørte kommuner i Ringkøbing amt har en skatteprocent, som vistnok er Danmarksrekord nedefra – og til lykke med det – på 12,4 pct. Jeg ved godt, at man også skal se på skattegrundlaget osv. Jeg nævner det bare som et eksempel på, at der ikke betales ensartede skatter.

Da jeg for en halv snes år siden flyttede fra Frederiksberg kommune til Københavns kommune – det var en meget kort afstand, og jeg flyttede ikke til nogen billigere husleje – så betød det en merskat for min kone og mig på 8.000 kr., og det fandt vi helt i orden. Vi havde aldrig følt os vel ved, at vi ved at bo lige på den anden side af grænsen til Kø-

benhavn skulle slippe så meget billigere. Det kunne vi slet ikke indse.

Selvfølgelig er det danske skattesystem ikke sådan indrettet, at man betaler lige meget alle steder. Det koster hovedstadens befolkning adskillige penge at bo i hovedstaden, fordi der her er forpligtelser, som ikke findes andre steder. Der er til gengæld indtægter og attraktioner ved det. Ja men hvem kan tage linealen og måle op, hvor nøjagtigt det nu rammer en eller anden grad af retfærdighed? For at komme den nærmere har vi jo en kommunal udligning, men det er at putte blå i øjnene på folk at sige, at ligegyldigt hvor i landet man bor, betaler man lige meget i skat. Som jeg siger, skal man i København betale noget ekstra, man har ekstra omkostninger, man har også ekstra fordele. Sådan er det da også på Vestkysten og andre steder. Dette at man bor i et overordentlig naturskønt og meget sjældent område er sandelig en attraktion for dem, der bor der, og giver fordele af økonomisk art i forbindelse med den turisme, det tiltrækker. Og sådan skal det også være.

Jeg tror ikke, at noget menneske – så kan man kalde eksperter ind fra hele verden – kan give selv et så lille og relativt homogent land som Danmark en skat, der er retfærdig i den forstand, hr. Dohrmann her mener, så at man skal betale ens alle steder for alting. Sådan er det bare ikke. Jeg ved godt, at avisen stort set koster det samme i hele landet, men næsten alle andre varer koster jo forskelligt forskellige steder i byen og rundt omkring i landet, og det gælder i allerhøjeste grad skatten. Det ved hr. Dohrmann jo så udmærket. Den forklaring, hr. Dohrmann efterlyser, er, at dette spørgsmål ikke bare er løst på den måde, man her har fremstillet det.

(Kort bemærkning).

#### Dohrmann (FP):

Ministeren har ret i, at skatterne ikke er ens over hele landet, men må jeg godt spørge ministeren: skal de udtalelser, han lige er fremkommet med her, opfattes således, at ministeren mener, at de kommuner, der har holdt igen med hensyn til udgifter, der har undladt at bygge kæmperåduse, der har undladt at bygge det ene palads efter det andet, skal straffes ekstra til fordel for de kom-

[Dohrmann]

muner, der ikke har kunnet styre deres økonomi? Er det det, ministeren står her og gør sig til talsmand for? Når vi har forskelle i skatteprocenterne, så er det bl.a., fordi nogle kommuner har disponeret bedre end andre, og det er vel ikke meningen, at de skal straffes for det, eller at de skal betale herligheds-værdi, fordi de en gang imellem kan kigge ud over havet. Jeg gør opmærksom på, at for år tilbage var det vældig moderne at flytte fra landet ind til byerne, og jeg synes ikke, at ministeren skal gøre sig til talsmand for, at de folk, der blev og udførte deres job i deres område, nu skal straffes til fordel for dem, som er flyttet til byerne.

**Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):**

Jeg synes, at spørgsmålet er overflødigt. Der var intet i det, jeg sagde; der kan berettig til at stille et spørgsmål af denne art, nemlig om jeg synes, at nogle skal straffes, fordi de har været tilbageholdende.

Det var hr. Dohrmann selv, der forlangte en forklaring på disse forhold, og jeg forsøgte så – det er altså ikke lykkedes mig – at forklare hr. Dohrmann, at der ikke findes noget, der hedder ensartet skat rundt omkring i landet. Der er forskelle i befolkningsforhold, der er geografiske forhold, der er masser af ting, vi forsøger at tage hensyn til i nogle såkaldte objektive kriterier i forbindelse med tildeling af bloktilskud. Det ved hr. Dohrmann alt sammen, og derfor er hele denne debat meningsløs. Der er ikke nogen som helst, der skal straffes. Vi skal prøve at være så rimelige og retfærdige som muligt.

Hvor retfærdigt er det egentlig, at der ikke ydes hjælp til kystsikring andre steder end på Vestkysten? Hvor retfærdigt er det? Der er her blevet sagt, at det skal man også gøre i Limfjorden. Meget gerne. Jeg vil gerne gøre det over hele Danmark. Der er i det hele taget masser af ting, jeg gerne vil forbedre med hensyn til standard og service og kvalitet osv. Meget, meget gerne. Men hvor retfærdigt er det, at man gør det i Limfjorden, men ikke hvad angår Fyn og Sjælland og vore mange andre dejlige øer, hvor der også sker masser af nedbrydning, og hvor det betales af private, således som jeg i mit første indlæg i dag oplyste? Jeg siger ikke, at det er retfærdigt. Vi kan tilstræbe retfærdighed,

men kom heller ikke her og tag patent på den!

**Svend Heiselberg (V):**

Jeg synes, at vi får en lidt forkludret kystsikringsdebat, fordi ministeren så bastant afviser det. Det er en ting, vi har drøftet i folketinget mange gange, og der har, som hr. Bilgrav-Nielsen gav udtryk for, i tidens løb været så mange røster for, at man skulle gå ind for en eller anden form for kystsikringsarbejde, at man efter min mening burde drøfte det i udvalget, sådan at vi kunne finde ud af, om der var noget, vi kunne gøre bedre, end vi tidligere har gjort. Det synes jeg fortsat at vi bør gøre, uanset om ministeren har en ret så bastant opfattelse i dag. Det kan aldrig skade, at en ting bliver diskuteret en ekstra gang. Jeg kan erindre ministeren om, at forslaget om ændring af postloven da ikke bliver ringere af, at postkasserne måske rykker ud . . .

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Det er nu kystsikring, vi drøfter lige i øjeblikket.

**Svend Heiselberg (V):**

Jeg håber, at vi kan få en diskussion om det i udvalget. Jeg har stor forståelse for, at ministeren nødvendigvis også skal se på pengene, det er klart.

Jeg vil benytte lejligheden til at takke hr. Dohrmann for gratulationen. Når vi tager afstand fra det forslag – det har vi også tidligere gjort – så er det bl. a., fordi man har sagt, at vi skal have 100 pct. dækning af udgifterne til kystsikring i Danmark. Vi har, som jeg har sagt, 7.500 km kyststrækning, og den kan vi jo ikke sikre overalt. Jeg mener, det er rimeligt, at vi ser på det i udvalget.

Der er et andet problem, man også er nødt til at se på. Mange lodsejere er tvunget til at foretage kystsikring, men de har ingen mulighed for at trække udgifterne fra i skat, selv om de mange gange er forpligtede til at foretage kystsikring.

**Bilgrav-Nielsen (RV):**

Jeg må formode, at vi er tæt ved afslutningen af denne debat. Jeg beklager i og for sig, at vi har fået en så kaotisk diskussion, som vi har haft de sidste 5–10 minutter, for sagen

[Bilgrav-Nielsen]

fortjener faktisk, at det virkelig er velovervejnet, når vi går ind i den. En af grundene til, at vi har fået den debat, er helt klart, at vi mangler retningslinjer. I den forbindelse vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om det arbejde, der har været udført indtil nu. Det glemte jeg i mit første indlæg.

Der er al mulig grund til at beundre kystinspektoratet og folkene i ministeriet, som har arbejdet under de lovmæssige og andre vilkår, der har været gældende for disse sager. Absolut. Vort ønske om at få andre og mere klare retningslinjer er på ingen måde udtryk for kritik af den måde, man har arbejdet på.

Det, der virkelig bekymrer mig nu, er, om der fra den nuværende minister til embedsmænd og kystinspektorat vil udgå så negative retningslinjer og holdninger med hensyn til at forbedre indsatsen som dem, jeg synes ministeren har givet udtryk for i dag. Det er virkelig bekymrende. Derfor sætter jeg min lid til de ordførere, inklusive hr. Normann Andersen fra socialdemokratiet og de borgerlige partiers ordførere, der i dag har udtrykt ønske om, at vi i udvalget forsøger at nå frem til nogle klare retningslinjer.

De eksempler, ministeren har nævnt i debatten vedrørende Sønderjylland, Ribe amt, der har haft andre omkostninger, viser jo tydeligt, hvor tilfældigt det er. Jeg vil da godt nævne en enkelt kommune, nemlig Løgum-Vrå kommune. Hvor er den henne med sin økonomi? Ja, det bestemmer Vesterhavet, det bestemmer stormene, hvis vi bliver ved med det system, vi har nu. Og på samme måde kunne man nævne andre vestjyske kommuner. Det er i denne sammenhæng fuldstændig underordnet, om de pågældende kommuner i forvejen har en mindre eller lidt højere skatteprocent. Skattebyrden og skatteprocenten i de pågældende kommuner skal ikke være bestemt af, om vi har haft en storm, eller om vi ikke har haft det. Hvis man mener, der er noget at rette ved det forhold, så er det debatten om skattegrundlag og objektive kriterier, man skal tage fat på, ikke denne sag.

Jeg synes i øvrigt, det kunne være en idé, om man forsøgte ved en kommende revision af loven om objektive kriterier at inddrage f. eks. det kriterium, at et amt eller nogle kommuner har lange vestvendte kyststrækninger. Det kunne være en ting at overveje i den sam-

menhæng. Jeg ved ikke, om det er muligt at håndtere den sag retfærdigt, men det var en overvejelse værd.

Under alle omstændigheder: jeg tror, vi må meddele ministeren, at der er brug for nogle musiske evner i denne sag. Jeg er overbevist om, at et flertal i folketinget ønsker at få ændret vilkårene, sådan at retningslinjerne bliver betydeligt klarere, end de er i dag.

**Anne Grete Holmsgård (VS):**

Jeg vil først gentage, hvad jeg sagde i første omgang, nemlig at forudsætningen for en fornuftig, også en samfundsøkonomisk fornuftig, kystsikringspolitik er, at vi har en ordentlig registrering af kystnedbrydningen og af, hvilke konsekvenser den har på forskellige områder, og at der så opstilles en målsætning for, hvilke dele af kysten der først og fremmest skal sikres, og hvilke dele af kysten vi måske slet ikke skal bruge ressourcer på at sikre.

Jeg vil gerne stille hr. Dohrmann nogle spørgsmål. Hr. Dohrmann sagde tidligere, at det her jo er en samfundsopgave. Den er så stor, og den er så vigtig, at det er i alles interesse, at kysten sikres; så det er en samfundsopgave. Det sætter han lig med, at så skal staten også betale samtlige udgifter. Der, hvor hr. Dohrmann springer over gærdet, hvor det mildest talt er lavest, er, at der fuldstændig mangler en eller anden form for styring. Jeg vil da gerne spørge: hvor vil fremskridtspartiet, eller hvor vil hr. Dohrmann sætte grænsen for de rimelige udgifter, totalt set, samfundsmæssigt set, der skal investeres i kystsikring? Hvis man siger, at staten betaler udgifterne til kystsikring, så bliver man også nødt til at sige, om man vil bruge 500 mill. kr. eller 1 mia kr. Skal det bare være et spørgsmål om, at det, når man sætter en grænse, bliver samtlige kommuners kamp mod samtlige om, hvad det nu er for en kyst, der skal sikres?

Jeg kan også se et andet problem i det, og det er, at man, hvis man siger, at der under alle omstændigheder skal være fuld statslig finansiering af samtlige kyststrækninger, af samtlige områder, der er udsat for kystnedbrydning, faktisk opfordrer de enkelte kommuner til at fortsætte med at udstykke private lodder helt ud til kysten eller helt ud til klitrækken, fordi det under alle omstændig-

[Anne Grete Holmsgård]

heder er staten, der skal løse de økonomiske problemer og de problemer, der opstår, i det øjeblik en lang række sommerhusejere siger, at nu eller måske om 2 år forsvinder deres ejendomme altså i havet. Så har man skabt argumenterne for, at det bare er staten, der skal ordne de problemer, en lang række kommuner har skabt ved en fuldstændig uigennemtænkt udstykningspolitik, hvor de har tænkt i snævre økonomiske baner, i, at de umiddelbart kunne få nogle penge ud af at udstykke helt ud til klitrækken eller kysten. Derfor må man altså tænke på, at det er et spørgsmål om en målsætning for kyststrækningerne og for landet bagved.

Jeg kan ikke se andet, end at det bliver et bundløst kar, hvis man siger – uden at tænke i forhandlinger med de enkelte kommuner og de enkelte amter – at staten skal finansiere det hele. Jeg kan slet ikke se, at der er nogen argumenter imod, at man i stedet for skulle forhandle efter en målsætningsdebat om, hvad det er for kyststrækninger, hvor statens engagement skal være specielt stort.

**Dohrmann (FP):**

Jeg skal svare meget kort ved at sige, at to ting selvfølgelig vil være afgørende for, hvor og hvor meget der skal kystsikres. Den ene ting er, hvor der er behov for det, og den anden ting er, hvor vi har råd til det. Der må komme en prioritering ind i billedet.

Jeg forstår ikke den opfattelse, fru Anne Grete Holmsgård har, at der absolut vil ske spild af ressourcer – det er nærmest det, der antydes – såfremt staten betaler det hele. Det er da muligt, at man visse steder har den opfattelse, at når staten betaler, så er det bare med at få så meget som muligt hevet ud af den, men det skal stadig væk godkendes af de bevilgende myndigheder. Jeg har så stor tiltro til kommunalpolitikere og andre politikere, at jeg ikke forventer, at de vil gøre sådan, som det bliver antydnet her. Men det er da klart, at alle steder, hvor der bliver bedt om at få sikret, kan man ikke imødekomme.

Men stadig væk er det uretfærdigt, at de, der bor i de pågældende områder, skal betale mere end andre, når de i øvrigt betaler de samme skatter.

Hermed sluttede forhandlingen.

### *Afstemning*

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Jeg foreslår, at forslagene henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

### *Meddelelser fra formanden:*

**Anden næstformand (Mette Madsen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d.d. meddeler energiministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om Dansk Olie & Naturgas A/S m.v.*

(Lovforslag nr. L 103).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

*Erhvervsudvalget (13/1 83):*

Udtræder: Barsøe-Carnfeldt (UP)

Nyt medl.: Erlendsson (FP)

*Det energipolitiske udvalg (13/1 83):*

Udtræder: Barsøe-Carnfeldt (UP)

Ny stedf.: Erlendsson (FP)

### *Skriftlig fremsættelse af forslag:*

**Energiministeren (Enggaard):**

Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte:

*Forslag til lov om Dansk Olie & Naturgas A/S m.v.*

(Lovforslag nr. L 103).

Efter regeringens tiltrædelse bebudede statsministeren i sin åbningsredegørelse et lovforslag om Dansk Olie & Naturgas A/S. Formålet med lovforslaget skulle være at afgrænse selskabets opgaver og klarlægge folketingets indseende med selskabets virksomhed.